

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 kron, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Desetletni jubilej „Štajerca“.

Dne 1. julija t. l. bode 10 let, odkar je naša v Ptuj v najskromnejši obliki prva številka „Štajerca“, ki je danes najbolj razširjeni ljudski neodvisni list na Slovenskem. Deset let boja z najgršimi, brezobzirnimi nasprotniki leži za nami; deset let pridnega dela za zboljšanje gospodarskih razmer, za politično izobraženost smo prehodili... Gotovo bode tisočem naših zvestih prijateljev in soboriteljev srce od veselja utripalo, ko začujejo to veselo vest! Saj bi bil vendar naš „Štajerc“ za kmete in obrtnike naravnost navdušen zagovornik! Saj se vendar ravno naš list nikdar ni bal nasprotnikov, kadar se je bilo treba boriti za vbojo ljudstvo...

Od zmage do zmage smo korakali v teh desetih letih. Naprej, — to nam je bilo vedno geslo! In ne grožne ne zasmehovanje nasprotnikov nas ni moglo ustaviti! Več kot dvajset listov so prvaški hujskači edino proti „Štajercu“ nastanovili, — a vsi so žalostno poginili. Mi pa gremo veselo naprej...

Za danes hočemo le omeniti, da bomo ta 10 letni jubilej praznovali na posebni način. Kakor smo že poročali, izdali bomo 1. julija veliko posebno številko „Štajerca“. Iskana bode ta številka na finem papirju v dveh barvah. Obsegala pa bode najmanj 12 strani ter 10 slik. Popisali bomo tudi potanko naše delo tekom teh desetih let. Sploh bode jako veliko zanimivega gradiva. Vkljub temu pa bode ta številka le 6 vinarjev v kotila. Upamo tedaj, da bode vse po nje poseglo, kar ljubi naše ljudsko delo! Napravili bomo še enkrat tako veliko naklado, kakor po navadi. Kdor hoče več iztisivov, ta naj nam to pravočasno sporoči.

Pa še nekaj: **Nedelja, dne 3. julija naj bode „Štajerčevi“ dan.** Vsak pravi, zvesti naročnik naj si stavi ta dan nalogo, da bode najmanj enega novega naročnika pridobil. Naši zaupniki pa naj napravijo pole in naj nabirajo nove naročnike. Ako se le malo potrdujijo, gotovo dobljo ta dan par tisoč novih odjemalcev našega „Štajerca“. In s tem bi napravili velik korak naprej. S tem bi lahko list povečali in izboljšali! Kdor ima torej srce in ljubezen za kmetsko stvar, ta naj to nedeljo nabira novih naročnikov „Štajerca“! Zahtevajte zlasti od gostilen, brivnic in kavaren, kjer zalajate, da se naročijo na naš list. Ne hodite v krčme in lokale, kjer ni „Štajerca“. Zahtevajte od trgovcev, da inzerirajo v „Štajerca“. Z eno besedo: **delujte resno in nevstrašeno, da se list „Štajerc“ razširi.**

V slogi je moč... Vsi skupaj združeni na delo!

Politični pregled.

Naš cesar odpotoval je v Budimpešto, da se udeleži otvoritve novo izvoljenega državnega zbora. Sprejem je bil veličasten; m. dr. se je udeležilo sprejema tudi 50.000 šolskih otrok. Cesarja pozdravila sta ministerski predsednik in župan. Vse je v zastavah.

Anarhisti na Češkem so se pričeli zopet pojavljati. V Moravski Ostravi se zgodijo vsak dan zahrbtni napadi na uradnike in inženirje rudnika. V Reichenbergu so napravili preiskavo pri anarhističnem listu „Proletariat“ in so mnogo spisov zaplenili.

Španski kralj Alfonz je glasom poročil težko obolel.

Dopisi.

Iz Ptujске gore. Marsikdo se pri nas čudi, kako je bilo mogoče, da so „narodovci“ tako korajžno tukajšnega posestnika zaprli. Naj sledeče vrste razjasnijo: — I. Že odšli titularni vahtmajster Planinc se je vsake od „narodnjakov“ iztuhtane slovesnosti in veselice udeležil. Leta 1908 se je pri nas sestavil odbor, kateri bi naj denarje pobiral, da se ob priliki 60 letne vlade našega presvitlega cesarja postavi spomenik. Pri prvi seji se je sklenilo na predlog našega župnika, da naj bo na spomeniku mednarodni napis, kar je tistokrat bilo vsem adom prav. Na ta program so se tudi nabalralne pole naredile in se denar pobiral. Planinc je na ta način po 20 K od enega samega „Štajercijanca“ dobil. A tako je prišlo, da njemu ni dala narodnjaška vest miru; zatoraj pravi Topolovcu, Gojkoviču, Kupčiču in Klemenčiču: Denarjev imamo dovolj, „Štajercijance“ smole na lim dobili, da so nam z denarjem pomagali, sedaj pa naredimo narodnjaški napis... Če to ni resnica, zakaj pa ni stopil javno iz spomeniškega odbora, ko se je pri drugi odborovi seji sklenilo slovenski napis, kakor so to drugi 4 odborniki storili?! Govorilo se je tisti čas, da je sploh bil Planinc prvi povzročitelj, da se je napis predrugačil (Priče so uredništvu znane.) II. Planinc je bilo znano, da je „Štajercijanec“ Repa z sosedom v prijateljstvu. To pa ni šlo njemu v glavo. Zatoraj je iztuhtal sledečo hinavščino: Neko jutro pokliče gospo nekega posestnika v kanciljo ter ji pravi: Repa Vas je zatožil, da ste sinoči prestopili redarstveni red: zatoraj Vas moram glavarstvu naznaniti. — Ta maneuver je bil samo zato napravljen, da bi med sosedoma sovraštvo naredil. Repa pa še sploh ni nikoli pri žandarjih koga zatožil! III. Pred par leti je tukajšni žandar Stokojnik vzel pištolo farovškemu hlapcu, ker je ta za Velikonoč streljal; postajevodja Planinc pa je pištolo čez par dni hlapcu nazaj dal, samo zato ker je služil v farovžu. Zakaj pa drugi fantje niso svojih pištol nazaj dobili, akoravno so jih jim žandarji vzeli? IV. Da je Planinc tudi v službi pijančeval, so tudi priče uredništvu znane! V. Da je Planinc ravno taki hujskaški „narodnjak“ bil, kakor so Klemenčič, Kupčič, Gojkovič in Topolovec, kaže dejstvo, ko se je izrazil, da je za moralne reči Klemenčič zelo dober (?) (Tudi tukaj so priče uredništvu znane.) VI. Planinc se je sam izrazil, da vè za vsakega človeka, kateri je bil dne 1. majnika v Repovi gostilni. Mi vprašamo Planinca, zakaj se je Repova gostilna pod narodnjaško vohunstvo postavljala? Morebiti zato, da se lahko gosti glavarstvu ovadijo, brez da bi bila kaka „erhebunga“ od žandarjev. VII. Iz tega vzroka je bilo več ko polovica ljudi po krivici toženih, da so baje vpili „aufviks“, za

kar tudi ima „Štajerc“ priče. Vprašamo javno, zakaj pa niso bili vsi ovajeni, kateri so vpili „živijo“? Ja šment, ali „živijo“ žihar samo narodovci vpijejo, pa ne „Štajercijanci“? Iz tega vzroka ni videl in ni slišal postajevodja Planinc, da so prišli dohtarji, njih šribarji in en par ptujskih „lerpobov“ — (sokoli) s palicami na Goro ljudstvo vznemirjati?! Ja, znani narodnjak se je večim ljudem s tepenjem grozil in v ta namen dvigal roko? Ja, ja, „Klemenčič je za moralne reči dober“, to je da vahtmajster Planinc simpatizira s hujskaško narodnjaško politiko!! VIII. Čez 20 let je bil eden tukajšnih posestnikov kot žandarski frizér. Od 1. majnika t. l. pa ni več; to pa pač iz tega vzroka, ker je bil pri Repi v krčmi! IX. Vahtmajster Planinc je večkrat v narodnjaških gostilnah popival do 2. ure po polnoči; to je bilo bržčas postavno? Ako pa je imel napreden krčmar le četrte ure „čez uro“, se ga je ovadilo. X. Občno je znano, da so bile napredne krčme bojkotirane od žandarjev in sicer Repova, Jagodičova in Schwarzenigova. Eden od žandarjev pa ni porajtal na bojkot, je moral Goro zapustiti in ko je čez nekaj časa prišel na Goro na „urlaub“, ga je Planinc aretirat, baje zato, ker se ni hotel pri Planincu meldati. Več let je preje na Gori služboval, ga je tedaj gotovo poznal, ali pregrešil se je pri Planincu, da je tudi v naprednih gostilnah bil. To je bil vzrok, da se aretirat in v Ptuj žene. Čujemo, da imajo žandarji kolegijalno zvezo med seboj; le-ta je veljala za Planinca samo za narodnjaške pristaše. XI. Tit. vahtmajster Božič je Repeta v njegovi lastni hiši vlačil za rokav in vpil, da naj vzame fano doli. Vprašamo s kako pravico? Ako ga Jurček vzame za asistenco, tedaj še gotovo nima pravice, da bi posestnike v njegovi hiši vlačil s kota v kot in vpil nad njim. Kaj se hoče, ko se iz tega vidi, da je tudi njemu narodnjaška kri zavrela, ko je videl na Repovi hiši lepo fano iz žakljeve. Da pa ta čedni žandar v službi popiva cele noči in celo čako izgubi, ima „Štajerc“ priče na razpolago. — Ker smo se naveličali, da bi nas taki partajični žandarji še zanaprej sekirali in nas toževali, zato smo dali cele okolščine v javnost, da nas oblast obvaruje daljšega nasilstva! Mi nismo žandarjem nikoli nasprotni, ako svojo službo nestranskarško izvršujejo. Ali taki posamezniki kakor Planinc jemljejo s svojim nastopanjem ljudstvu zaupanje do orožništva. Zato naj oblast vmes poseže in vse potrebno stori, da Planinci ne bodejo škodovali ugledu orožništva. Postava mora za vse veljati!

Dramlje. (Župnik Ogrizek iz Dramelj in njegova žlahta). Pregovor pravi: Enemu norcu niti sedem modrijanov odgovarjat ne more. Zato se že tudi „Štajercu“ ni več vredno dozdevalo, se z nepresežnim in nepoboljšljivim zvijačem Ogrizkom pečati. A zdaj pa ta in njegova žlahta modruje, da „Štajerc“ zato molči, ker mu je Ogrizek laži dokazal in zato mora vse stroške poplačat, dočim je Ogrizek zmagal in našel popolno zadoščenje, kar je on v „Slov. Gosp.“ že naprej prorokoval, ter pozneje še bolj razglaševal. Besnično, Ogrizek nadkriljuje vsakega farizejca. Maščevalka — usoda pa je vendar hotela, da je vsaj do ene porotne obravnave prišlo, kjer je Ogrizek pri polnej sobi poslušalcev svoje „svete

predrznosti in neumnosti" poslušati moral; a pri drugi obravnavi bi mu bilo pač sapa zaprlo, kar je on dobro čutil, in vendar je vsled svoje „termoglave“ do zadnjega trenutka z odstopom tožbe odlagal!! Prav hudo pa se je s tem opekeli in svojo krivico potrdil, da je s pomočjo svojega zagovornika drugo obravnavo celo v — laški Gorici — si pozelel, kjer bi bil tamošnje Lahe in Slovence milo na pomoč klical, pa seveda se mu to ni dovolilo. — Enako predrzen je drugi slučaj, vsled kojega se Ogrizek in njegova žlahta pri istih hišah ponoša, v kojih se samo „Štajerc“ bere, celjski listi pa ne, da živi Ogrizek sedaj v Dramljah z vsemi farani, sosedi, učitelji v najlepši slogi, miru, prijaznosti in nobene razprtije, prepara ni več! To svedoči odveč predrznost; kajti že od prvega dneva njegovega nastopa v Dramljah pa do sedaj so celjski časniki, zlasti pa „Nar. list“ Ogrizeka vedno popisovali: njega prečudne pridige, nikdar brez nesrečne politike, njegovo napadanje na učitelje, trgovca Jarnoviča, občinsko predstojništvo, na vse liberalce, brezverce, brezbožneže, kakor jih on imenuje itd., da ni konca ne kraja, ne ljubelega miru. Seveda je Ogrizek potem celo nedolžen, da, on je „uzor nedolžnosti“! V „Slov. Gosp.“ pa utaji in zavije neustrašeno vse, veljati ne pusti niti enega pogreška, kajti on kot „duhovnik-svetnik“ sme storiti vse, karkoli se njegovi „sveti samovolji“ spoljubi. Toraj nedolžni Ogrizek, le grizi in grizi in še enkrat grizi naprej, dokler samega sebe ne zgrizeš!! Tembolj pa ko tajiš, se umivaš in zavijaš, tembolj se — osmešiš, zamažeš.

Orehova ves. Orehovčani imamo srečo pripadati pod slivniško faro. Pri vsaki fari je mežnar. Mi pa imamo dva. Nad- in podmežnarja. Nadmežnar Vinko Mojzer ima prosto stanovanje, zemljo, gotovo plačilo in zberco. Ko pride zberca je ja ne zamudi. Nobena pot mu ni predolga, da si le malho napolni. A kadar je pa kaka službena pot, potem je to človeče tako bolano, da je joj! Pred kratkem bi imel spremljati kaplana na spoved k ubožkinji, ki je tudi kmalu po spovedi umrla. Ker se mu ni pokazala kronica naprej, ga ni bilo pripraviti na pot. Poslal je svojega podmežnarja, a tudi ta ni preje šel dokler ni dobil 40 v. Mi pa vprašamo g. župnika, zakaj ima mežnar zbirce itd., za lenobo ali za delo? Dobro bi bilo temu kšeftsmanu malo podkuriti.

Radovednež.
Pristova. Cenjeno uredništvo! Zopet nekaj iz naše prijazne vasice. V nedeljo je naš gospod župnik zopet zgnal svojo komedijo skupaj. No takoj ste imeli kšeft naša gospodična Tilka in gospa Korbar. Te dve jo pa znajo. Najbolje bi bilo, da bi bile žene kakih trgovcev ne pa učiteljev. Naša gospodična Tilka je pa res taka kot kak jud. Jud zna kšefte delati in ta se tudi zastopi. Samo gospica, kje pa imate erwerb in Vi — —! Torej, če hočete trgovati, frizirati itd. platite! Če ne se bomo drugače pogledali. Več pa drugič. Opazovalec igre.

Iz Jesenic. Dolgo časa smo molčali, ker nismo hoteli izzivati naše domače farje, čakali smo da nas bode začel mladenič fajmošer Škubič napadati in to se je tudi res zgodilo, ker smo prav dobro vedeli da možiček, kateri je živel neki let na Vrhniki in je tam hotel kraljevati, kakor petelin na gnoju! bode tudi na Jesenicah hotel po žabje in oslovsko nastopati. No pa upamo da njegova drevesa, katera je že večinoma sam posekal, ne bodo zrasla do nebes!! — Od sedaj se bomo s tem možičkom malo več bavili in slednič bo moral on ravno tako svoje cape zapokati, kakor so jih Šinkovc, Zabuškovec, Zabret & Comp. Fajmošter Škubič najnikar ne misli, da je sam on vsegamogočen in vsegaveden. No pa če mož noče v miru na Jesenicah živeti, smo mu vedno na razpolago, kajti mi smo že nekaj farjev njegovega kalibra pohrustali! Kdor drugem jamo koplje sam v vanjo pade! Capito maestro di religione signore romano Škubič? Nadalje pa lahko pisarite v Vaše rimske cunje kar Vas veseli, g. Škubič, na razpolago Vam, ker imate 24 ur na dan prostega časa, saj drugače bi se morebiti še vsmrdeli v jeseniškem farovžu! V kratkem času priobčimo v „Štajercu“ neki pikantni roman zaljubljenega farja v neko lepo deklico iz jeseniške „Marijine družbe“!

Volitev, ki nas nič ne briga.

Državnozborska volitev v okrajih Marenberg, Slov. Gradec, Šoštanj in Gornigrad napravila je veliko vroče krvi. Položaj je namreč ta-le: **Kamor bodejo naši „štajercijanski“ pristaši glasove oddali, tam bode zmaga.** In zato se voditelji „narodne stranke“, kakor tudi oni klerikalceva tako hudo bojijo... In čudeži se godijo: V klerikalni „Straži“ smo že ne vemo kolikokrat čitali, da bode „Štajerc“ ponehal. Predno je „Straža“ izhajala, je to „Slov. Gospodar“ pisal. Z eno besedo, klerikalci so nas že davno obsodili, da smo brezpomembni in da nimamo nobene politične moči. Zdaj pa, ko teče „liberalnemu klerikalcu“ dr. Verstovškemu voda v grlo, zdaj prinaša otročja „Straža“ same uvodne članke proti nam... Postali smo torej nakrat „važni“, kajti o kaki malenkostni stvari se vendar ne pisari uvodnih člankov. To bodejo tudi tisti vboji duševni Revčki Andrejčki razumeli, ki jih je sila in pomanjkanje duševnih močij v mariborsko prvaško uredništvo prignalo. Mi se nikdar ne bomo s „Stražinimi“ modriji prepirali. Kajti takih smrkavo-nevednih fantkov se ne prime drugega, kakor — klofuta. In niti tista dekla, ki nam pisarne pometa, bi s takimi „žurnalisti“ ne polemizirala. Klerikalno stranko na spodnjem Štajerskem vodijo napol izobraženi kaplani in lahko umeti je, da so vsled tega časnikarji te duševno impotentne stranke — analfabeti. Dovolj za te pobiče! Klerikalci so pač mislili, da jim bomo mi v boju proti „narodni stranki“ pomagali. Tega pa res že iz ozirov na dobri okus in na naš proti-

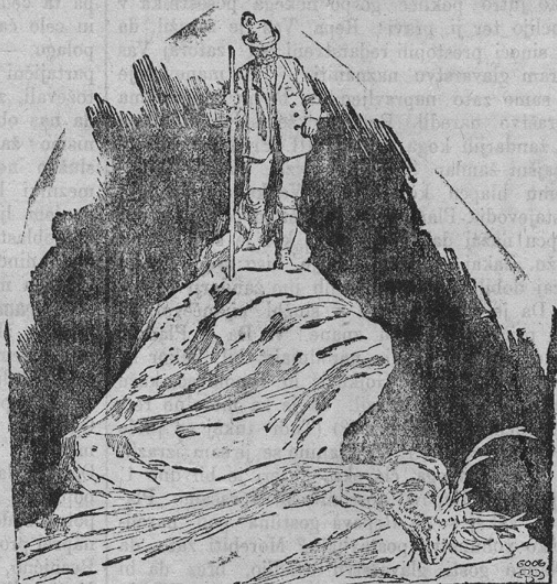
klerikalni renomē ne storimo... Sicer prav odkrito povemo, da nas nobena ljudska ne veže na to žalostno „narodno stranko“. Lovičarstvo ne more nikdar zagati. Klerikalci so pri vsej svoji duševni pismotnosti vedno fanatiki, vedno brezvoljni in dosledni. In „narodna stranka“? Parada obstoji in vsak mesec dvakrat je spremenila svoje „prebranje“ in svoj „program“. Noben hujši joči kaplan ni toliko političnih kozlov ustvaril kakor le dr. Kukovec, ta igračica v roki srečenih pesnikov in študentov. Kako naravno bedasto vlogo je igral dr. Kukovec n. pr. le obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Velikansko agitacijo bi svoji stranki in učitelstvu (ki daje edine zaupnike „narodni stranki“) v roke dal, ko bi imel toliko pametnega „raisona“, da bi nastopil takoj proti verstovšk. — Benkovičevi obstrukciji. Ali ne smešno „narodnih“ ozirov je tekkel s temi „strukcionisti“ in zdaj ga isti — klofuta. Dr. Benkoviča je neki slovenski liberalni pasjim bičem pretepel! Klerikalci tega ne upajo storiti, — ali duševni politični bič vihtijo s prav spretno roko nad liberalne. Mi smo prepričani, da ta na papirju ponosno „poetično“ sestavljena „narodna stranka“ nima eksistenčne pravice. In nobena bode poginila, kajti v politiki veljajo naravni zakoni... V svojih listih se „Narodna stranka“ zdaj v času volilnega boja ni proti „Štajercu“ ne upa odpreti. Tisti „narodni listi iz Celja, ki so preje vso svojo „narodno“ s tem dokazovali, da so bluvati na nas napadnje oganj in žveplo, molčijo zdaj „narodni“ dohtarji so tihi in koketirajo z kakor mestne frajlice. Ali mi se ne zaljubljuje lepe oči narodnjaških dohtarjev. Mi vemo bodejo ti narodnjaški listi po končani volitvi zopet tulili in razgrajali proti „štajercijanski“. Zdaj se tega ne upajo, zdaj delajo „prijazne oblike“ kakor pri fotografu, ali pozneje bo izlivali svoj žolč... „Narodna stranka“ ravno na lončenih stebrih. Zato moramo biti nedosledna in hinavska...
Mi smo kandidata Katza — mož se smili, posebno odkar je „Narodni list“ ni slabo uspeli „pildek“ prinesel — javno vprašanje bode v slučaju izvolitve storil. Odkritosrčno povemo, da bi svojim množičnim pristašem priporočali njegovo izvolitvo, ko bi Katz ali Kac pravočasno odgovoril, — mož je poslušal „pesnika“ in molčal. Iz vzroka smo prepričani, da bi Katz v slučaju volitve stal popolnoma pod politično rataratelo in kuratorji bi bili razni Spindler, morda celo dr. Kukovi... Kmetje najvolijo kmete za poslance, to je naša volja. Ali ti kmetje naj bodejo neodvisni. **Štajerskem ne potrebujemo drugega kakor spodarskega dela, kajti gospodarski berači.**

Tako stoji stvar! V dnu svoje duše sramovali, ko bi svoja načela zatajili. Katz povē, da bode kmete zastopal lastni glavi in ne po komandah pesnikov ter dohtarjev. Ker tega povē, ne moremo svojim pristašem poročati njegovo izvolitev.

Nam, ki zasledujemo edini cilj: izboljšati gospodarsko bodočnost našega naroda, preostaja pri tej volitvi torej edina stvar: **Vzdržimo se volitve!!!** Pristaši obeh strank naj volijo kakor hočejo. Mi pa ostajmo doma! Nikdo od naših volitelj ne gre k volitvi, se ti srbski prijatelji, ti politični kaplani dohtarji sami lasajo in pretepavajo... Daj jim predober, da bi bil „Sündenbock“ tej gosposki. Bodoimo prepričani, da pride čas, ko bode kmet brez stranke in hujskarije neodvisno zastopal!!!

Nov spomenik cesarja.

Na rojstnem dnevu cesarja Franc Jožefa I. odkrilo se bode v Ischlu na slavnostni način nov spomenik. Ta krasni spomenik predstavlja cesarja kot lovca. Spomenik se je poplačal edino iz prostovoljno nabranih daril avstrijskih lovcev. Delo je izvršil dunajski kipar Leisek. Glej sliko!

Ein Jägerstandbild des Kaisers für Ischl.

Ali si se že naročil na „Štajerca“? Ako ne, stori to takoj! „Štajerc“ izhaja vsak teden najmanje na 8 straneh in s 3 slikami. Bodimo vsi „Štajerčevi“ naročniki!

Novice.

Pozor, inzerenti! Inzerati za „Štajerca“ se sprejemajo razven v uredništvu tudi še na sledečih krajih:
Maribor: papirna trgovina Rud. Gaisner
Celje: knjigotržnica Fritz Rasch.
Radgona: knjigotržnica J. Semlitsch.

Km sta zna veliko nakupil mnogo bolj zar denar c ljani. S sijo v pa meč Vbogo prvaška bala? Ljubljana nemške od nek oij Kne čijo je nica“. namenc Sloveno vi brez zaslužil to ali vredno mačin. tom za in ž nj leta s vestno, kulacij čati. I žen tu znano, obljudi S vala. Z najbolj piše m varova ako je na pro leži hi varstvo fonov posam deželi večja veka m merno leti al obstoji na n tem o topol. drevje vihti s se ne šupam takem počaka družeg udari Zanim tretina ozdrav vihte V Grade opozar žite Dru P sko) v prava sleparje in obs dimnik tovi ni zali so kradli Hornsc medter kradli. nika, k noval je so v v prikrac kaže g Hedvig